

**ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERÉTŐL**

8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19, 92/502-106, fax: 92/311-474
Email: mayor@zalaegerszeg.hu

..... napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

**Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének
2015. szeptember 17-i ülésére**

**Tárgy: Tájékoztató Zalaegerszeg város környezetvédelmi programjának végrehajtásáról,
valamint a 2016. évi cselekvési terv meghatározása**

Előterjesztő: Balaicz Zoltán polgármester

**Készítette: Műszaki Osztály
Tánczos Zsolt környezetvédelmi szakreferens **

**Tárgyalta: Műszaki Bizottság
Szociális, Lakás és Egészségügyi Bizottság
Gazdasági Bizottság**

**Törvényességi és tartalmi-formai szempontból ellenőrizte: Önkormányzati Osztály
Zsupanek Péter **

Tisztelt Közgyűlés!

A környezetvédelmi feladatok legalapvetőbb törvényi szintű összefoglalását a környezet védelmének általános szabályairól szóló 2013. évi XXVI. törvény (továbbiakban: környezetvédelmi törvény) tartalmazza.

A környezetvédelmi törvény 46. §-a alapján az önkormányzatok a környezet védelme érdekében, összhangban a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal környezetvédelmi programot készítenek, melyet a képviselő testület (közgyűlés) hagy jóvá.

A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.

Az előzőek végrehajtása érdekében Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 139/2011. számú határozatával 2011. június 23-i ülésén elfogadta a Progressio Mérnöki Iroda Kft. által (2011. január 1. – 2016. december 31. közt érvényes) elkészített Települési Környezetvédelmi Programot.

Az elfogadó határozat szerint évente el kell készíteni a következő év Cselekvési tervét, illetőleg környezetvédelmi törvény alapján két évente értékelési és felülvizsgálati kötelezettséget írt elő a Programban megfogalmazott és végrehajtott feladatokra vonatkozóan.

I. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMBAN 2015. ÉVRE KITŰZÖTT CÉLJAINAK ISMERTETÉSE

I.1. A CÉLOK MEGALAPOZÁSA

A környezetvédelmi program stratégiai célkitűzéseinek megalapozásához a főbb fejlődési, fejlesztési irányokat a SWOT analízissel határoztuk meg, amely a belső és külső tényezők alapján vizsgálja az adott állapotot és meghatározza a kitörési irányokat.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • termelő és szolgáltató szektor környezetterhelése alacsony • mikroklimatikus viszonyok kedvezőek • a város zöldövezetében a levegő minősége jó • a zöldfelületek aránya a városban kiemelkedően magas • a védett természeti területek biológiai sokfélesége jelentős • működő ökológiai hálózat, ökológiai folyosók a Zala-folyó mentén • a táji és geomorfológiai adottságok kedvezőek • a védett és műemlék jellegű épületek száma magas, állapotuk jó • a talajok állapota jó • a helyi környezetvédelmi jogszabályalkotás a környezetvédelem valamennyi területét átfogja • a lakosság jól ismeri a környezet állapotát és a védendő értékeket • a mezőgazdaságilag művelhető területek arányából kiemelkedő, az országos átlagot jelentősen meghaladó erdők aránya • korszerű hulladékgazdálkodási rendszer kialakításának feltételei adottak 	<ul style="list-style-type: none"> • a városi közlekedésből és átmenő forgalomból származó zajterhelés értéke magas • illegálisan lerakott hulladékok mennyisége jelentős • az ivóvízhálózat és a szennyvízcsatornák állapota helyenként nem megfelelő • az infiltráció egyes területeken magas, így különösen nagy esőzésekkor jelentős mennyiségű csapadékvíz kerül a szennyvízcsatornába • a vízbázisok területe felszíni szennyeződésre érzékeny • a felszíni vizek minősége kifogásolható • a közlekedési infrastruktúra jelenlegi állapota nem felel meg a forgalmi igényeknek • ipari övezetek elszórt elhelyezkedése • az ún. szőlőhegyi beépítettség magas aránya, az infrastrukturális ellátás szervezetlensége • fosszilis tüzelőanyagok kizárólagos használata energia előállításra

Lehetőségek	Fenyegetések
<ul style="list-style-type: none"> • régiós központ jelleg erősítése • kistérségi természetvédelmi fejlesztési együttműködés kialakításának megszervezése • közlekedésfejlesztési beruházások (megkerülő út fejlesztés, repülőtér) • külső források (EU, hazai) bevonása a környezet- és természetvédelmi fejlesztésekbe • megújuló energiaforrások alkalmazása • környezetbarát üzemanyag használata • öko-, fürdő- és „szelíd turizmus” továbbfejlesztése • természeti és táji adottságok turisztikai szempontú érvényesítése • öko- és extenzív mező- és erdőgazdálkodás fejlesztése • védett természeti területek fejlesztése (Natura 2000) 	<ul style="list-style-type: none"> • környezetterhelő tevékenységek betelepülése a városba • a vízminőségi határértékek (Balaton) betartatása következtében többlet beruházások igénye • vízbázisok elszennyeződése • környezeti káresemények kockázata • a városi terjeszkedés kedvezőtlen tájképi hatása

I.2. A VÁROS KÖRNYEZETI CÉLÁLLAPOTA

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelten fontos feladatának tekinti a város környezeti állapotának megőrzését, javítását, a civilizációs fejlődés káros hatásainak megelőzését és mérséklését, a környezettudatos szemléletformálás és közösségi szerepvállalás elősegítését. Az Önkormányzat környezetvédelmi célkitűzéseit, a város fenntartható módon történő működtetésének megvalósításával szeretné elérni. Hosszú távú, érdemleges eredmények elérése csak a helyi szervezetek, közösségek, illetve egyének bevonásával érhetőek el.

Zalaegerszeg város vezetése felismerte a helyi környezetvédelemmel kapcsolatos felelősségét, és komoly elszántsággal, széleskörű, szoros együttműködéssel kívánja megvalósítani a település környezeti állapotának megőrzésével, fenntartható fejlődésével kapcsolatos feladatait. Az élhetőbb környezet kialakítása, valamint a káros környezeti hatások megelőzése, mérséklése érdekében szükséges hatékony közösségi összefogás elősegítésének céljából, a város vezetősége a lehetséges alternatívákat rögzítette a település Környezetvédelmi Programjában.

A programban foglaltak révén szervezettebb formában elősegíthető a környezet-, természet- és éghajlatvédelmi tevékenységek sikere. A város jó példával járhat elől az *ÖKOVÁROS* programmal is, melynek pozitív hatásai (azzal, hogy számos követőre találhat) nem csak Zalaegerszeg városában, hanem a határain túl is érzékelhető lesz. A változtatáshoz olyan szemléletváltás szükséges, amely hosszú folyamat eredményeképpen valósulhat meg.

A fentiekben megfogalmazottakat az 1. ábrán szereplő célrendszer összesíti, amelyben a különböző célok szoros összefüggésben vannak egymással. Egy-egy cél, illetve az adott cél teljesülését szolgáló program megvalósulása kihatással van egy másik cél illetve program teljesülésére.

A Települési Környezetvédelmi Program céljainak 2015. évi részletes megvalósulásának áttekintésével párhuzamosan célszerű felállítani a 2016. évre vonatkozó terveket.

I. TÁRSADALMI CÉLOK

I.1. Társadalom környezettudatos magatartásának fejlesztése

- I.1.1 Környezettudatos nevelési módszerek elterjesztésének folytatása, fejlesztése
- I.1.2 Lakossági felvilágosító kampányok szervezése

- I.1.3 Természeti, környezeti és helyi értékek bemutatása

- I.1.4. Településszerkezeti programok lebonyolítása

I.2. Központosított Környezetvédelmi adatgyűjtési rendszer kialakítása, nyilvánosság, társadalmi részvétel feltételeinek biztosítása

- I. 2.1 Környezetvédelemmel, környezet egészségüggyel kapcsolatos adatok összegyűjtése, elemzése

- I. 2.2 Környezeti információs rendszer kiépítése

I.3. Környezetvédelmi és szociális civil szektor, közösségek erősítése

- I.3.1. Civil szervezetek, szakmai szervezetek, társadalom bevonása a döntéshozatalba
- I.3.2. Regionális, társulási programok

I. 4. Környezet egészségügyi fejlesztések

- I.4.1 Környezet egészségügy átfogó terveinek megvalósítása
- I.4.2. Allergén gyomnövények gyérítése

II. GAZDASÁGI CÉLOK

II.1. Komplex hulladékgazdálkodási és szennyvíztisztítási technológia alkalmazása

- II.1.1 Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fenntartása/fejlesztése

- II.1.2 Illegális lerakóhelyek felszámolása

- II.1.3 Szennyvízcsatornázás és

szennyvíztelepi fejlesztés befejezése,

szennyvíztisztítási rendszer üzemeltetése

II.2. Közlekedésfejlesztés

- II.2.1 Belvárosi rehabilitáció

- II.2.2. Kerékpárutak építése, fejlesztése

- II.2.3 Útburkolat felújítása,

forgalomszervezés

II.3. Fenntartható ökológikus vízgazdálkodás

- II.3.1 Víz megtartása, ökológiai

hasznosítása

- II.3.2 Vízellátás biztonságának növelése

- II.3.3 Fenntartható ivóvízkészlet

gazdálkodás- ivóvízfelhasználás optimalizálása

II.4. Okszerű tájgazdálkodás

- II.4.1 Fenntartható erdőgazdálkodás

- II.4.2 Fenntartható vadgazdálkodás

- II.4.3 Fenntartható mezőgazdaság,

biogazdálkodás segítése

II.5. Energiahatékonyság és megújuló energiaforrások hasznosítása

- II.5.1 Energiahatékonyság növelése — energiatakarékosság ösztönzése

- II.5.2 Alternatív energiaforrások

- II.5.3 Alternatív üzemanyagok használata

III. KÖRNYEZETI CÉLOK

III.1. Környezeti elemek védelme

- III.1.1 Föld védelme

- III.1.2 Víz védelme

- III.1.3 Levegő védelme

- III.1.4 Élővilág védelme

III.2. Tájvédelem

- III.2.1 Komplex táj- és tájképvédelem

- III.2.2 Épített környezet védelme

- III.2.3 Zöldterületek fenntartása,

védelme, fejlesztése

- III.2.4 Természeti területek, védett

értékek és területek megóvása, fejlesztése

III.3. Területek rehabilitációja

- III.3.1 Barnamezős beruházások

támogatása

- III.3.2 Szennyezett területek

rehabilitációja

I. ábra: A fenntartható fejlődést biztosító, „ökövárossá” válás feltételeit megalapozó környezeti célrendszer

II.) 2016. ÉVI CSELEKVÉSI TERV

II.1. TÁRSADALMI CÉLOK

II.1.1 Társadalom környezettudatos magatartásának fejlesztése

Jeles Napok

A környezetvédelemhez, fenntartható fejlődéshez, környezeti tudatformáláshoz kapcsolódó nevezetes dátumokhoz (Föld, Víz, Madarak és fák, Biológiai sokszínűség, Állatok világnapja...) kapcsolódóan a 2015. évre is kidolgozásra került az eseménynaptár. Ezt követően az oktatási intézmények különböző helyszíneken, a nevezetes alkalomhoz kapcsolódó változatos programokkal, hívják fel az óvodások és diákok figyelmét a környezetvédelem fontosságára, valamint a Jeles Napok üzenetére.

2015-ös eseménynaptár

dátum	esemény	szervező óvoda	szervező általános iskola	szervező középiskola
március 22.	Víz világnapja	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda	Öveges József és Landorhegyi Általános Iskola	Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola
április 22.	Föld napja	Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda		Kölcsey Ferenc Gimnázium
május 10.	Madarak és fák napja	Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda	Ady Endre Általános Iskola	
június 5.	Környezetvédelmi Világnap			Kölcsey Ferenc Gimnázium
szeptember 23.	Nemzetközi hulladékgyűjtő nap			Kölcsey Ferenc Gimnázium
szeptember második fele	ÖKO nap a Dísz téren		Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű és az Öveges József Általános Iskola	Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola
október 4.	Állatok világnapja	Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda	Liszt Ferenc Általános Iskola	Báthory István Szakközép Iskola

A rendezvényeken a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő változatos programokkal (vetélkedők, előadások, kirándulások, rajz és fénykép pályázatok, hulladékgyűjtés, növényültetés...) hívják fel a figyelmet a környezetvédelem fontosságára és a környezeti elemek védelmére. A táblázatban szereplő intézmények legtöbb esetben házigazdák voltak, az általuk szervezett rendezvényre a város többi oktatási

intézménye is meghívást kapott. A környezeti nevelés ezen színterein, kiemelt szempontként jelennek meg az alábbi alapelvek:

- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Figyelem felhívása a természet értékeire, szépségeire.
- A gyermekek érzékenyítése a környezeti problémák iránt.
- A természet sokszínűségének megismertetése, a változások közös felfedezése.
- A környezettudatos életvitel kialakítása.

Zöld óvodák

Már óvodáskorban megkezdődik a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva a környezettudatos életmódra nevelés, amely remélhetőleg a gyerekekben tovább erősödve végigkíséri életük folyamán. Ennek egyik hatékony módja az *zöld óvoda* program, melyben kiemelkedő munkát folytat a Landorhegyi úti óvoda. A környezeti neveléssel kapcsolatos elkötelezettségük bizonyítéka, hogy 2015-ben már harmadik alkalommal pályáztak a *zöld óvoda* címre, melynek elbírálása jelenleg folyamatban van. Céljuk, hogy 2018-ban több éves munkájuk megkoronázása legyen az *örökös zöld óvoda* cím elnyerése.

Ökoiskolák

Az illetékes minisztériumok közös pályázatán az iskoláknak minden tanévben lehetőségük van az *ökoiskola* cím elnyerésére. Az *ökoiskolákban* nem csak a tanításban érvényesülnek a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának elvei, hanem az iskolai élet minden területén; az iskola működtetése terén éppúgy, mint a gyerekek étkeztetése vagy a táborok szervezése során. Az iskolai munkához több szálon kapcsolódik a helyi közösség. A helyi környezeti értékek és gondok részét képezik az iskola pedagógiai munkájának, a helyi pedagógiai programba beágyazottan.

Zalaegerszegen az alábbi intézmények rendelkeznek *ökoiskola* címmel:

- Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény,
- Kölcsey Ferenc Gimnázium,
- Zalaegerszegi Belvárosi Magyar- Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola,
- Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola,
- Zalaegerszegi Öveges József Általános Iskola.

2016-ban törekedni kell arra, hogy még több intézmény kapcsolódjon be az *ökoiskola* és *zöld óvoda* programba.

Zöld Kampusz

A Budapesti Gazdasági Főiskola zalaegerszegi Gazdálkodási Karán Környezet és Energia Operatív Program (KEOP 6.2.0.) keretében mintegy 143 millió forintos EU-támogatásból valósult meg a Zöld Kampusz Zalaegerszeg mintaprojekt.

A beruházás eredményeként sor került többek között a tanszéki épület komplett épületenergetikai felújításra, aminek következtében korszerűsítették a hő- és tetőszigetelést, valamint a fűtésrendszert. A projekt során bevezetésre került a környezetirányítási rendszer, amelynek köszönhetően csökken a Kampusz hulladéktermelése, továbbá kiépítésre került az esővíz-hasznosító rendszer, ami a Kar vízfogyasztásának csökkenéséhez járul hozzá. A fejlesztés keretében a kampusz közel 17 hektáros területén keletkező nagy mennyiségű zöldhulladék hasznosítására kiépül a szervezett komposztálás. A keletkező humuszt a Kar minta bio kertjében használják fel. A kampusz két központi területén pedig szelektív hulladékgyűjtő sziget jött létre.

A komplex fenntarthatósági program során a hallgatók, oktatók és munkatársak mellett Zalaegerszeg, Zala-megye lakosai konferenciák, fesztiválok, vetélkedők és a Kampusz területén kialakított Tanösvény segítségével ismerkedhetnek meg az energiahatékonyságra és a megújuló energiaforrások alkalmazására vonatkozó fejlesztésekkel és a fenntartható életmód elemeivel.

A Zöld Kampusz Zalaegerszeg mintaprojekt szorosan illeszkedik Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának ÖKOVÁROS programjához.

Parkerdei tanösvény

A környezeti nevelési céllal létrehozott tanösvény szakszerű fenntartása 2015. évben is megtörtént. **2016-ban célszerű a kialakított tanösvény, valamint a Parkerdő egyéb területeinek kihasználása környezeti nevelési céllal, illetve erdei iskolai program kidolgozása.**

Az oktatási intézményhez kötött környezeti nevelés és szemléletformálás alapjai kialakításra kerültek, a megkezdett munkát 2016-ban is folytatni kell. A jövőben az alábbi programokkal, kezdeményezésekkel tovább lehet színesíteni a környezeti nevelést:

- virágos kertek kialakítása, kapcsolódva a *Virágos Zalaegerszegért és a Virágos Magyarországért* kezdeményezésekhez;
- zöldecskák kialakítása, kapcsolódva az országos *Legszebb konyhakertek* programhoz;
- üzemlátogatások szervezése (Zala-Depo Kft., Városgazdálkodási Kft., Zalavíz Zrt. telephelyein);
- Városgazdálkodási Kft.-vel együttműködve intézmények bevonása a településrészi virág- és faültetésekbe;
- előadások szervezése;
- interaktív játékok és egyéb eszközök (kifestők, könyvek) lehetőség szerinti biztosítása.

II.1.2. Lakossági felvilágosító kampányok szervezése

A lakossági tudatformáláshoz kiemelt jelentőséget kell kapnia a környezetbarát fogyasztói magatartási formák kialakítását, formálását célzó feladatoknak is. A környezettudatos fogyasztói réteg vásárlási döntései környezetvédelmi szempontból is racionálissá válik, ami nagyban csökkentheti a környezet terhelését.

2015-ben az alábbi rendezvényekkel biztosítottunk lehetőséget a civil szervezeteknek és lakossági csoportoknak a környezettudatos gondolkodás kialakításában:

- társasházaknak tözeg és egyéni virágok biztosítása a lakókörnyezetük megszépítéséhez;
- társasházaknak üzemanyag (fűtőanyag üzemeltetéséhez) és eszközök biztosítása, a lakókörnyezetükben található közterületek zöldfelületeinek gondozásához;
- *Virágos Zalaegerszegért* mozgalom,
- *Legszebb konyhakertek* program;
- *Söpörjünk végig a városon* köztisztasági akció;
- *TeTedd!* köztisztasági akció,
- *TeSzedd!* akció;
- közösségi akció a Városi Strand rendbetételéért.

2016. évben is cél, hogy a környezeti nevelés színtere ne csak az oktatási intézmény falai közé szoruljon. Tovább kell terjeszteni a lakosságra, művelődési, kulturális intézményekre, civil szervezetekre, hatóságokra, az Önkormányzatra és a gazdasági szereplőkre is. A teljes körű megvalósítás pályázati források segítségével érhető el, amelynek keretében oktatások, előadások, akciók és rendezvények szervezése történhet.

II.1.3. Természeti, környezeti és helyi értékek bemutatása

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város helyi védett értékeit az alábbi táblázat foglalja össze:

Védett terület/objektum	Védett érték
Csácsi Arborétum	Franciaperjés dombvidéki rétek, bükkösök, gyertyános tölgyek, bokorfűzesek, égerligetek, tájidegen fenyvesek, folyóvizek, állóvizek, más védett növényfajok Az erdő a zalai erdőtársulások jellemző, fajban gazdag képviselője.
Deák téri park	Dendrológiai értékek, idős, hatalmas fák, melyek a vegetációs időszakban jelentős esztétikai értéket képviselnek: döntően juharlevelű platán.
Platánsorok (Platán sor, Landorhegyi, Zrínyi és Bíró Márton utca)	Urbánus környezetben esztétikai céllal telepített, az út mellett álló hatalmas platánok.
Dózsa-liget	Dendrológiai értékek, idős, hatalmas fák, melyek a vegetációs időszakban jelentős esztétikai értéket képviselnek: döntően juharlevelű platán.
Göcsej-Palatinus Étterem és Panzió kertje	A kert területén található dendrológiai értékek, hatalmas, idős fák, melyek a vegetációs időszakban jelentős esztétikai értéket képviselnek.
Szenterzsébethgyi gesztenyefa	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős 450 éves gesztenyefa 2013-ban a lakosság a város fájának választotta Az országos <i>Év fája</i> verseny 5. helyezetteje.
Olai temetőben lévő hársfa	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős hársfa, mely 2015-ben az országos <i>Év fája</i> versenybe lett benevezve.
Olai vasútállomásnál lévő hársfák	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős hársfák.
Botfai vadgesztenyesor	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős vadgesztenyefák.
Azáleás völgy	Arborétum jellegű, telepített dendrológiai értékek.
20145 hrsz.-ú ingatlanon lévő hársfa	Idős korával jelentős botanikai és esztétikai értéket képviselő hársfa.
Parkerdő	Változatos erdei élőhely, kialakított dendrológiai gyűjtemény.
Pálosfai-patak völgye	Változatos erdei élőhelyen, természetközeli állapotok.
Bozsoki-domb	Természetközeli állapotok, értékes növény- és állatvilág.
Bozsoki és Szabadság u. K-i oldalán lévő gömbkőrös fasor	Településrész egységes utcaképet biztosítja, jelentős esztétikai érték.
Andráshida utca 33/A. szám alatti, 7288/13 hrsz-ú ingatlan parkja	Park esztétikai állapotának és az összefüggő zöldterületnek a megőrzése a védetté nyilvánítás célja.
Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 3. sz. alatti hársfa	Idős korával jelentős botanikai és esztétikai értéket képviselő hársfa.

A Zalaegerszegi Városi Televízió a helyi természeti értékeket és területeket bemutató filmeket készített, mely évszakonként bemutatja Zalaegerszeg értékeit. A filmsorozat az intézmények rendelkezésére áll a környezeti nevelés elősegítésére.

Az Önkormányzat korábban elkészítette a *természeti értékek kezelési tervét*, amelynek végrehajtása folyamatos. A védett természeti értékek kezelése vonatkozásában 2015. évre az alábbi feladatok elvégzése lett meghatározva:

- Platán sori védett vetési varjú fészkek eltávolítása február hónapban megtörtént.
- Dózsa ligetben a balesetveszélyes fák kivágása és a kivágott fák pótlása az őszi vegetációs időn kívül eső időszakban fog megtörténni.
- Olai hársfa tartószerkezet festése, a faodú belső felületének favédelme megtörtént.

- Vegetációs időn kívüli időszakában a „Zala réti” Parkerdőben a védett kockás liliumok élőhelyére telepedett (agresszívan terjedő, idegen honos) Amerikai köris mechanikai módszerekkel történő visszaszorítása tovább folytatódik.

A kezelési terv folyamatos végrehajtásával a védett értékek hosszú távú megőrzése és védelme az Önkormányzat hosszú távú célja.

II.1.4. Településszépítési programok lebonyolítása

A városban 2015-ben (12. alkalommal) is meghirdettük a *Virágos Zalaegerszegért* akcióprogramot. A pályázat célja a kulturált, környezetbarát, vendégváró településkép kialakításának elősegítése, a környezetszépítésre való motiváció kialakítása. A pályázat kiterjed a lakóépületek környezeti gondozottságának növelésére, az ablakok, balkonok, erkélyek díszítésére, valamint a kereskedelmi egységek környezetszépítésének ösztönzésére. Az idei évben 80 pályázat érkezett, melyek értékelése jelenleg zajlik. A programhoz kapcsolódik, hogy 1994-től minden évben részt veszünk a *Virágos Magyarországért* mozgalomban, ahol korábban az alábbi eredményeket értük el:

- 2006. Településszépítő munkáért Ezüst Diploma;
- 2008. Arany Rózsa Díj;
- 2010. Magyar Önkormányzati Főkertészek, Díszkertészek, Kertépítők és Parkfenntartók Szövetségének különdíja;
- 2011. Magyar Kertépítők Országos Szövetsége és a Zöldebb Városokért Nonprofit Kft. közös különdíja;
- 2014. A hagyományos magyar növény és virágkultúra megőrzéséért a Földművelésügyi Minisztérium Zalaegerszeg Önkormányzatának munkáját ismerte el. Az Öveges József Általános Iskola a környezettudatos oktatás megvalósulásáért kapott elismerést.

Az Önkormányzat, a Városgazdálkodási Kft., a Zala-Depo Kft., a LÉSZ Kft. és a Kvártélyház Kft. összefogásával idén először jött létre a *TeTedd!* elnevezésű köztisztasági rendezvény (melynek része volt a *Söpörjünk végig a városon!* köztisztasági akció is). A kis Vizslaparkban és annak környezetében tartott kezdeményezésen több mint 200-an vettek részt (lakosság, iskolák, civil szervezetek, önkormányzati képviselők, közigazgatás dolgozói, fogyatékkal élők, idősek...). A hagyományteremtő akcióban szemétszedésre, növényültetésre és a köztéri bútorok festésére került sor.

Szintén az Önkormányzat, a Városgazdálkodási Kft., a Zala-Depo Kft., a LÉSZ Kft. és a Kvártélyház Kft. összefogásával került sor a Városi Strand rendbetételére megrendezett közösségi akcióra. A kezdeményezés keretében többek közt növényültetésekre, füvesítésre, gyommentesítésre, korlátfestésre és játszótéri eszközök kihelyezésére került sor.

A programok továbbvitele 2016. évben is tervezett, hiszen az elmúlt évek sikereire való tekintettel a megkezdett akciókat folytatni kell, az új programokat pedig rendszeressé kell tenni.

II.2. Központosított Környezetvédelmi adatgyűjtési rendszer kialakítása, nyilvánosság, társadalmi részvétel feltételeinek biztosítása

A környezetvédelemmel kapcsolatos adatok gyűjtése az önkormányzati beruházások nyilvántartásán keresztül, az egyes hatóságok irányába történő adatszolgáltatási kötelezettség miatt *részben megoldottnak* tekinthető.

Tekintettel arra, hogy a Környezetvédelmi Program egyes céljaihoz kapcsolódó intézkedéseket több különböző, szerteágazó koordinációjú szervezet hajtja végre, ezen adatok összegyűjtése jelentős energia ráfordítást igényel, melyet jelen szervezeti felépítés mellett nem lehet teljes körűen végrehajtani.

Fentiek mellett a lakosság gyakran tájékozatlan a település környezeti állapotának tekintetében. A környezeti állapot javításának alapvető feltétele azok ismerete.

Zalaegerszeg Város Önkormányzata lehetőségeihez mérten jelentős erőfeszítéseket tesz (tett) a környezetvédelemért és a környezettudatos gondolkodás kialakításáért. Fontos, hogy a megtett intézkedéseket, az elért eredményeket és a kitűzött célokat a lakosság minél szélesebb körben megismerje. Ennek elérése érdekében célszerű lenne létrehozni a *Zalaegerszeg* portálon egy környezetvédelmi oldalt, ahol megjelenhetnének az aktuális események, projektek, Stratégiák, elért eredmények, kötelezettségek (parlagfű irtás), valamint a Cselekvési tervek és beszámolók.

II.3. Környezet- egészségügyi fejlesztések

A környezet- egészségügy célja a lakosság egészségét megőrző környezet kialakítása és fenntartása. A feladat azonban rendkívül összetett, széles körű, sokrétű, ezért Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 2007-ben elfogadta a város Egészségtervét, amelynek felülvizsgálata 2010-ben megtörtént.

Az elfogadott Egészségterv célja, hogy Zalaegerszeg város lakosai életfeltételeinek, életminőségének, s ezen keresztül az itt élő emberek egészségi állapotának javítása az élet minőségét befolyásoló tényezők változtatásán keresztül.

A terv részletesen tartalmazza a vonatkozó célokat. A jövőben az egészségfejlesztési cselekvési terv programjait a felmerülő szükségleteknek, igényeknek megfelelően, a helyi lehetőségekhez, sajátosságokhoz igazítva tovább kell folytatni.

Környezet-egészségügyi feladat részeként a 2016. évben továbbra is folytatni kell a parlagfű elleni védekezést, illetve a parlagfű térkép aktualizálását.

A védekezést az Önkormányzati bel- és külterületi ingatlanokon, árkokban, útszegélyeken kaszálással, vegyszeres gyomirtással, a magántulajdonú ingatlanok esetében a parlagfű mentesítés elmaradása miatt felszólítás kiküldésével, bírság kiszabásával lehet megoldani. Az ezzel kapcsolatos részletes információkról a lakosságot tájékoztatni kell.

II.2. GAZDASÁGI CÉLOK

II.2.1. Komplex hulladékgazdálkodási technológiák alkalmazása

A város jól kiépített hulladékgyűjtési rendszerrel rendelkezik, mely során házhoz menő és gyűjtőszigetes hulladékgyűjtés is történik. A házhoz menő gyűjtés keretén belül kialakításra került Zalaegerszegen a szelektív gyűjtés papírra, műanyagra, valamint a zöldhulladékra vonatkozóan. A települési hulladékkezelő rendszer keretén belül 147 hulladékgyűjtő szigetet ürit a Zala Depo Kft., ahol a papír, műanyag, fém és üveg frakciókat lehet szelektíven gyűjteni. A városban két hulladékudvar is található, ahol műanyag, papír, fém, üveg, elektronikai, veszélyes, építési és bontási, illetve zöldhulladékok átvételét biztosítja a közszolgáltató. A keletkező lim- lom és a lombhulladék lakosságtól történő rendszeres elszállítása szintén megoldott.

KEOP-1.1.1./C/13-2013-0016 számú Nemzeti Fejlesztési Ügynökség az ÚJ Széchenyi Terv keretében, a Környezet és Energia Operatív Program „Települési szilárd hulladék-gazdálkodási rendszerek közparkjának fejlesztése, informatikai korszerűsítése” pályázat adásvételi szerződésai 2015 januárjában aláírásra kerültek, melynek keretében (2015 júniusáig) az alábbi eszközök beszerzése valósult meg:

- 1 db tömörítő lapos hulladékgyűjtő jármű,
- 1 db forgódobos hulladékgyűjtő jármű,
- 1 db kétkaros konténerszállító jármű,

- 10 db mérlegelő berendezés,
- 450 db 120 l-es hulladékgyűjtő edény,
- 450 db 240 l-es hulladékgyűjtő edény,
- 60 db hulladékgyűjtő konténer,
- 19 db GPS fedélzeti egység.

A 260.000.000 Ft-os támogatás formája vissza nem térítendő, mértéke az elszámolható költségek 95 %-a. Az eszközök bérbeadására szerződéskötésre került sor a Zalaegerszeg MJV Önkormányzat és a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft. között. A bérleti szerződés határozott időre, 2019. december 31-ig tartó időszakra szól.

A projekt keretében horizontális oktatásra is sor került, melyben a Hivatal dolgozóinak több mint 20%-a jelent meg. Az előadás témája a Fenntartható fejlődés Helyi Programja (Local Agenda 21) és az ÖKOVÁROS koncepció volt.

Hulladékgazdálkodás vonatkozásában a közszolgáltatási rendszer működtetése, lehetőségek szerinti fejlesztése, valamint a 2011-2016 időszakban érvényes Hulladékgazdálkodási terv megújítása tartozik a jövő évi célok és feladatok közé.

Fentiekén túlmenően a hulladéklerakó telítődése miatt fejlesztési célok között szerepel a meglévő búslakpusztai hulladéklerakó bővítése. A bővítés érdekében az engedélyezési eljárás és a szükséges kisajátítási eljárás folyamatban van.

II.2.2. Illegális lerakóhelyek felszámolása

Az illegális hulladék- elhelyezések felszámolása folyamatos. Minden évben -köztisztasági akciók során is számos lerakást került felszámolásra.

2016-ban is cél, hogy folyamatos ellenőrzéssel megakadályozhatók legyenek az illegális lerakások, a meglévő illegális hulladéklerakásokat felszámoljuk (lehetőség szerint szankcionálással), kapcsolódva a köztisztasági akciókhoz, a szemléletformálás előmozdításával egyidejűleg.

II.2.3. Közlekedésfejlesztés

A korábbi évekhez hasonlóan Zalaegerszegen a közlekedés okozta levegőt érő káros hatása, valamint a zajterhelés enyhítésére közlekedésszervezési intézkedések meghozatala szükséges. A közlekedésszervezési célok három programpont köré összpontosulnak:

- belvárosi rehabilitáció;
- kerékpárutak építése és fejlesztése,
- útburkolatok felújítása és forgalomszervezési megoldások alkalmazása.

A programpontok segítségével lehetőség nyílik a városon átmenő forgalom csökkentésére, az egyéni gépkocsi használat számának és úthosszának csökkentésére, vagyis a fenntartható közlekedés irányában történő elmozdulásra.

Az útburkolatok kialakításánál előtérbe kell helyezni a gumibitumen alkalmazását (zajelnyelő hatás), illetve fel kell mérni a zajvédő falak alkalmazásának szükségességét.

További fejlesztési elképzelések az *Integrált Területi Program kerékpáros- barát város projektjében megfogalmazott, fejlesztési igényekhez kapcsolódó, kerékpáros döntés- előkészítő tanulmánytervében és a Közlekedés Operatív Programban (KÖZOP) található.*

II.2.4.1. Belvárosi rehabilitáció (NYDOP-3.1.1/B1-13)

A belváros- rehabilitációs programunk fő gondolata a történelmi városmag mesterséges kettéosztottságának az enyhítése, vagyis a Kazinczy tér egykori gazdag közösségi és gazdasági funkcióinak visszaadása, a zöldfelület jelentős növelése mellett.

A program keretében korábban megépült a tehermentesítő út a Vágóhíd utcáig, mely tovább folytatódik a Kiskondás Vendéglőig. A belváros forgalomcsillapításához elengedhetetlen tehermentesítő út Hock János utcára történő becsatlakozása 2015-ben elkészül.

„Szociális célú városrehabilitáció” (NYDOP-3.1.1/B2-12)

A projekt keretében a Kossuth Lajos utca, Csány tér, Hunyadi utca, Kosztolányi utca, Petőfi utca által határolt akcióterületen a tervezett fejlesztések az alábbiak voltak:

Nyugdíjas otthonház rekonstrukciója, ahol megvalósult a belső lift, az épület tetőzetének felújítása, a homlokzati hőszigetelése és a nyílászárók cseréje. Megújították a pihenőudvart, és az épületben lévő orvosi szobát is korszerűsítették.

A *tömbbelsőben* új parkolókat alakítottak ki, ezen kívül megújultak a környező zöldterületek is. A tömbbelső rehabilitáció célja volt, hogy ésszerű térhasználatot, megközelíthetőséget és parkolási lehetőséget biztoson a Petőfi Iskola, a Belvárosi Óvoda és Bölcsőde, a Szociális klub, valamint az érintett társasházak részére.

A fejlesztés harmadik elemeként megújult a *Szociális klub*, melynek épülete rendkívül leromlott műszaki állapotban volt.

II.2.4.2. Kerékpárutak építése, fejlesztése

Zalaegerszeg város Integrált Területi Program kerékpáros- barát város projektjében és a Zöld Zala projektjében megfogalmazott fejlesztési igényekhez kapcsolódó kerékpáros döntés- előkészítő tanulmányterv szerint az alábbi fejlesztési irányok indokoltak:

- Északnyugat- Dunántúli kerékpárút (Zalaszentiván felől érkező kerékpárosok fogadása és átvezetése a városon Teskánd, Bagod irányába);
- Andrászhida- Zalaegerszeg viszonylat;
- Gébárti tó- Zalaegerszeg viszonylat;
- Kaszaháza- Zalaegerszeg viszonylat;
- Csácsbozsok- Zalaegerszeg viszonylat;
- Vasútállomás- Flextronics A épület viszonylat;
- Flextronics B épület- Bocfölde viszonylat;
- Flextronics B épület- Botfa viszonylat;
- Teskánd- Zalaegerszeg viszonylat.

Alapkövetelmény, hogy a kerékpárforgami létesítmények olyan összefüggő hálózatot alkossanak, amelyeken mindenhol el lehet jutni kerékpárral. A kerékpárhasználat elterjedését jelentősen befolyásolja az, hogy van- e lehetőség a kerékpár biztonságos tárolására. Ezért a kerékpárforgalmi létesítmények elengedhetetlen kiegészítő elemei a kerékpártámaszok, kerékpártárolók és kerékpáros pihenőhelyek is. Ezek biztosításáról a kerékpárutak kialakításával egyidejűleg kell gondoskodni.

A terület- és településfejlesztési operatív programban a város 11,2 milliárd forint forráshoz jut, melyből 2020-ig 1 milliárd Ft-ot meghaladó összeg felhasználását tervezi a város a kerékpárutak fejlesztésére.

II.2.4.3. Útburkolat felújítása, forgalomszervezés

2015. kiemelt projektjei:

- ✓ Déli ipari parkban (ADA Bútor) 51 férőhelyes parkoló és bekötőút, közvilágítás létesítése elkészült.
- ✓ Lész Kft. útsatlakozása (tehermentesítő útról önálló útsatlakozás került kialakításra a telephely megközelítése érdekében) lezárult.
- ✓ Tüttössy utca 4-6. szám alatti társasházaktól délre lévő közterület (keleti oldal) átépült.
- ✓ Fenyő utca felújítása.
- ✓ Tüttössy utca nyugati oldali közterület átépítése tervek szerint szeptemberben elkezdődik.
- ✓ Tehermentesítő út II. ütem. Felhagyott vasúti nyomvonal helyén épülő új útszakasz (Hock János út és a Vágóhid utca között) kivitelezése folyamatban.
- ✓ Becsali úti járdaépítés.
- ✓ Zúzalékos gyalogjárda kiépítése a Zalai Huke Kft. és az ADA között.
- ✓ Hóvirág, Karácsony Sándor, Tomori Pál, Batsányi és Mikes Kelemen utcák felújítása.

Az elkövetkezendő évek várható fejlesztései:

Zalaegerszeg MJ Város közterületein (út, járda, kerékpárút, tér, park, játszótér...) történő fejlesztési, felújítási és karbantartási feladatok hatékony és tervszerű végrehajtása érdekében, a Műszaki Osztály a város területén, több helyszínen is átfogó, teljes körű közterület átépítési és fejlesztési tervet készített. A tervek készítését többek között az indokolja, hogy a funkcionálisan, illetve látványában nem minden esetben megfelelő kialakítású közterületek már a szükséges felújítási munkák során is úgy kerüljenek kialakításra, hogy azok illeszkedjenek egy távlati, átgondolt elképzelésbe.

A következő pályázati időszakra Zalaegerszeg MJV által leadott projektsomagokban, az előzőekben ismertetettekén túl, a 4 helyszínes rekreációs és ökoturisztikai célú infrastruktúra fejlesztés (Vizslapark, Gébárti tó, Alsóerdő, Zala part) található.

II.2.5. Fenntartható ökológikus vízgazdálkodás

A települési vízgazdálkodásnak szervesen illeszkednie kell a térségi, illetve az országos vízgazdálkodás rendszerébe. A takarékos és átgondolt felhasználási alapelveknek itt is ugyanúgy kell érvényesülnie. Ebből következően az emberi vízfelhasználás tervezését három alapelvnek kell vezérelnie:

- Minél kevesebbet használjunk.
- Minél kevésbé szennyezzük el.
- Minél többet forgassunk vissza.

A jövő integrált vízgazdálkodásában az anyagforgalmat a lehető legtöbb helyen körré kell zárni. Egy adott vízmennyiséget nem csak egyféle módon lehet felhasználni. A kaszkád elv szerint a vizet mindig a következő fokozat megkívánta tisztasági állapotba kell hozni, vagyis fokozatosan még több felhasználási módot is lehet alkalmazni az elszennyezés után. A XXI. század elejének megfelelő városi vízgazdálkodási stratégiát öt cél jellemzi, és a városi hidrológiai ciklus teljes körű gazdálkodásának nevezik:

- városi lefolyás csökkentése a csúcs- vízhozam redukálása céljából;
- szennyezés csökkentése a szennyezőanyagok összegyűjtése és kezelése révén;
- csapadékvíz visszatartása és lehetőség szerint maximális felhasználása;
- városkép javítása a vízfelületek megjelenítésével és beillesztésével a funkcionális zöldövezetekbe;
- infrastrukturális költségek csökkentése, például a csapadékvíz zöldfelületekre vezetésével.

A fenntartható ökológikus vízgazdálkodás biztosítása érdekében a közeljövőben megoldásra váró feladatok:

- A csapadék- és árvizek elvezetése, visszatartása.
- Természetes állapotok visszaállítása a Zala városi szakaszán.
- Csapadék- és szürkevíz felhasználásának maximalizálása.
- Zöldfelületek öntözésére és a burkolt felületek locsolására felhasznált ivóvízhasználat minimalizálása (Zala folyóból, összegyűjtött esővízből vagy fűt kútból kerüljön felhasználásra).

Ezen célokhoz kapcsolódóan, 2015-ben létrejött egy szerződés az Észak- Zalai Víz- és Csatornamű Zrt. valamint az AQUA- DUO- SOL Kft. között, a *Zalaegerszeg Megyei Jogú Város közigazgatási területére*

egy árvízvédelmi rendszerrel összehangolt dinamikus hidraulikus modell készítésére. A projekt 3 ütemben valósul meg, végső teljesítési határideje 2016. július 31. A projekt fő célkitűzése a vízvisszatartás fokozása, a csapadékvíz összegyűjtése és hasznosítása, valamint annak energetikai hasznosítása.

A környezetvédelmi alapból 2015. évre 1.300.000 Ft lett elkülönítve víztakarékos berendezések beszerzésére. 2015 júliusáig (570.000 Ft értékben) az ÖkoEnergia Kft. az Öveges József Általános Iskolában, valamint az Úrhajós utcai óvodában szerelt fel energiatakarékos vízadagolókat (csapokra, zuhanykifolyókra, WC öblítőkre). Az eddigi tapasztalatok alapján a felszerelt berendezésekkel közel 30% megtakarítás érhető el. 2015 második felében további vízadagolók kerülnek beépítésre az oktatási intézményekben, a rendelkezésre álló keret erejéig. **A kedvező tapasztalatok alapján javasolt a berendezések felszerelésének folytatása a 2016. évben is.**

II.2.5.1. Vízellátás biztonságának növelése

A folyamatban lévő KEOP beruházás (*Önkormányzati társulás Zalaegerszeg és térsége ivóvízminőségének javítására KEOP-1.3.0/09-11-2013-0013*) közművet érintő kivitelezése befejeződött, már csak a helyreállítási munkák vannak hátra. A projekt várható zárására várhatóan ez év szeptemberében kerül sor. A vízjogi üzemeltetési engedély kérelmének beadása az illetékes hatóság felé megtörtént.

II.2.6. Okszerű tájgazdálkodás

II.2.6.1. Fenntartható erdőgazdálkodás

A település területén a következő erdőtelepítéseknek és felújításoknak van létjogosultsága:

- mezővédő erdősávok kialakítása, rehabilitációja;
- erdősítés az erózió mérséklésére elsősorban vízvédelmi szempontokból;
- parlagon hagyott területek erdősítése;
- energetikai célú erdőtelepítés;
- erdők minőségi- és mennyiségi javítása, erdőfelújítás, erdőápolás.

A fenti feladatok teljesítése 2016-ban is folyamatos.

II.2.6.2. Fenntartható mezőgazdaság, biogazdálkodás segítése

Az ökológiai szemléletű mezőgazdaság kialakulásáig várhatóan hosszú átmeneti időszakra kell számítanunk, így sokáig megtalálható lesz az ökológiai és intenzív mezőgazdaság együttese. Fontos, hogy a változások elősegítése érdekében a szelíd tájhasználati funkciót kell erősíteni.

II.2.7. Energiahatékonyság és megújuló energiaforrások hasznosítása

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 2011. május 12-i ülésére összeállította az *ÖKOVÁROS* koncepciót. A projektek többnyire egymásra épülnek, és -az anyagi források rendelkezésre állásának függvényében- fejleszthetők, bővíthetők. A program a megújuló energiák széles skáláját öleli fel, messzemenően törekedve a saját erőforrások teljes kapacitásának a kihasználására. A program előhaladásáról minden év október 31-ig kell a közgyűlés előtt beszámolni.

ÖKOVÁROS koncepció 2011-2015 időszakra vonatkozó projektjei:

- 1) Mini bio-hőerőmű létesítése a Landorhegyi városrészben, (szilárd biomassza, termálvíz, napenergia felhasználásával), hő távvezeték létesítése a közeli intézmények ellátására.
- 2) Városi helyi járatú közlekedés Zala Volán autóbuszainak üzemanyag átállítása metángázra.
- 3) KEOP ivóvíz javító program.
- 4) Búslakpuszta depóniagáz hasznosítás. Passzív, vagy azt megközelítő minta lakópark kialakítása az alsóerdei önkormányzati területen.

- 5) Északi ipari parkban termálvíz hő elsődleges és másodlagos hasznosítása.
- 6) Energia megtakarítást jelentő beruházások megvalósítása (városi intézmények és közvilágítás).
- 7) Városi cégek környezetvédelmi és energiatakarékos beruházásai.
- 8) Lakossági környezetvédelmi és energiatakarékos beruházások megvalósításának elősegítése fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampányok (szemléletformálás, informálás, képzés) megvalósításával.
- 9) A hivatásforgalmú kerékpáros közlekedés infrastrukturális feltételeinek javítása, valamint kerékpárforgalmi hálózat fejlesztés.
- 10) Hulladékhasznosítás társadalmi elfogadottságának kidolgozása.
- 11) Green City mozgalom.

Városi helyi járatú közlekedés Zala Volán autóbuszainak üzemanyag átállítása metángázra projekt kapcsán 2015-ben az Északnyugat- magyarországi Közlekedési Központ Zrt. 6 buszt vásárolt és helyezett üzembe, így jelenleg 10 biogáz üzemű busz áll a város rendelkezésére. A flotta bővítését 2016-ban is folytatni kell.

A 2016-2020-ig terjedő időszakra vonatkozó ÖKOVÁROS projekt jelenleg kidolgozás alatt van (összhangban a *Smart City projekt keretében Energetikai tanulmány készítése Zalaegerszeg Megyei Jogú Város energiafüggettségének csökkentése céljából, illetőleg alternatív energiaforrások alkalmazására, figyelembe véve a ZALAVÍZ ZRT. törekvéseit és lehetőségeit* projekttel).

II.2.7.1. Energiahatékonyság növelése — energiatakarékosság ösztönzése

Intézmények energiaracionalizálása

- Az önkormányzat 2014. augusztus 21-én pályázatot nyújtott be a Környezet és Energia Operatív Program *fotovoltaikus rendszerek kialakítása* című pályázati konstrukcióra.
A megvalósítási helyszín: Zalaegerszeg MJV Polgármesteri Hivatala. A projekt kivitelezése jelenleg zajlik.
Cél: megújuló energiaforrás felhasználásával a hivatal villamosenergia igényének csökkentése, 43 kWp napelemes hálózatba tápláló háztartási méretű kiserőmű létesítésével, mely az éves villamosenergia szükségletnek közel az 1/3-ad részét képes megtermelni.
- Az ÖKOVÁROS program során 2013-ban az intézmények energia auditja keretében, a létesítmények épületgépészeti rendszerének felmérése és az energiafogyasztó rendszerek azonosítása megtörtént. A tényleges energiafogyasztás felmérése után a tervező kidolgozta az épületszerkezetekre és az épületgépészeti rendszerre vonatkozó energiamegtakarító javaslatokat, különös tekintettel a megújuló energia hasznosítására. Az elkészült audit alapján az intézmények felújítási ütemezése tervezhető.
- Az 1464/2015. (VII.15.) Kormányhatározat alapján (*Önkormányzatok és intézményeik épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosításával kombinálva a konvergencia régiókban* elnevezésű pályázati konstrukció) az Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskolában, a Kölcsey Ferenc Gimnáziumban, valamint a Landorhegyi óvodában 2015-ben sor kerül a nyílászárók cseréjére és a külső homlokzati hőszigetelés kialakítására.

Közvilágítás megújítása

A városi közvilágítási rendszer megújítása -a legkorszerűbb és legtakarékosabb LED-es rendszer kiépítésével- műszakilag indokolt és egyben az önkormányzat alapvető gazdasági érdeke. Zalaegerszeg MJV közterületeinek megvilágítását mintegy hétezer darab lámpatest (aktív elem) látja el, melyek nagyobb részt az E.ON Észak- dunántúli Áramhálózati Zrt., kisebb hányadban önkormányzatunk tulajdonában állnak. A felszerelt berendezések különböző életkorúak, létesítésük időpontjában korszerűek voltak, egy részük azonban már sem világítástechnikai, sem energetikai tekintetben nem felel meg napjaink műszaki

követelményeinek. Közterület megvilágítás biztosítása önkormányzati feladat, ezért valamennyi aktív elem működtetésével kapcsolatban felmerülő üzemeltetési költség is ZMJV Önkormányzatát terheli.

A KEOP-2012-5.5.0/A azonosítószámú *Épület energetikai fejlesztések és közvilágítás energiatakarékos átalakítása* tárgyú pályázati konstrukciók részletes pályázati kiírásra önkormányzatunk a városi közvilágítás korszerűsítése érdekében két pályázatot nyújtott be. A pályázati eljárás így ad lehetőséget arra, hogy a közvilágítási rendszer aktív elemeinek döntő részét a legkorszerűbb LED technológiával gyártott lámpákra történő cseréjére. Az új műszaki megoldás alkalmazása az elért energia megtakarítás mértékével arányos költségmegtakarítást eredményez.

Az eljárásban benyújtott két pályázat főbb jellemzői:

I. Közvilágítás energiatakarékos átalakítása Zalaegerszegen, I. ütem:

A pályázat keretében 3.528 db lámpatest korszerűsítése történt meg. A meglévő berendezések cseréjére során 3.482 db LED és 46 db gázkisülő technológiájú világítótest került felszerelésre. A fejlesztések a következő településrészekben valósultak meg: Andrásbuda, Balaton úti körforgalom, belváros, Bozsok, Egerszeghegy, Kertváros (déli), Nekeresd, Pózva, Zalabesenyő.

A fejlesztés eredményeként elérhető energia, megtakarítás: 55%

II. Közvilágítás energiatakarékos átalakítása Zalaegerszegen, II. ütem:

A pályázat keretében 3.199 db lámpatest korszerűsítésére történt meg. A meglévő berendezések cseréjére során 3.194 db LED és 5 db gázkisülő technológiájú világítótest került felszerelésre. A fejlesztések a következő településrészekben valósultak meg: Csács, Gólyadombi lakópark (Kaszaháza), Jánkahegy, Kertváros (északi), nagy forgalmú utak, Ola, Péterdomb, Vizslapark, Vorhota.

A fejlesztés eredményeként elérhető energia megtakarítás: 51%.

Városi cégek, intézmények környezetvédelmi és energiatakarékos beruházásai

Az elmúlt időszakban Zalaegerszeg város területén több vállalkozás is végrehajtott környezetvédelmi célú beruházásokat, például a Zalavíz Zrt, Arany Bárány Szálloda, Északnyugat- magyarországi Közlekedési Központ Zrt, Hotel Arany Bárány, Autó Fatér Autókereskedés és Szerviz, 3B Hungária Kft, Forest Hungary Kft, Zala Megyei Fejlesztési Nonprofit Kft, valamint a Gébárti Tó Termálfalu és Szabadidőközpont.

Zala Megyei Kormányhivatal Kosztolányi és Göcseji úti épületén komplett energiahatékonysági beruházás valósult meg. Pályázati forrásból napelemek kerültek felszerelésre, illetve a külső homlokzat szigetelése és a nyílászárók cseréje is megtörtént.

Az elektromos autók a városi közlekedésnek az egyik lehetséges alternatívái, amelyek elsősorban a városokban csökkentik a szennyezést és a zajt. A Nissan és Zalaegerszeg Önkormányzata 2014. szeptember 20-án átadta a Kosztolányi úton található Csipke parkolóház külső falához telepített elektromos autó villámtöltő berendezést, ami fontos mérföldkő a Nyugat-magyarországi elektromobilitás terén. 2015-ben a töltőberendezés a Városi Sportszernok Észak- nyugati sarkába került elhelyezésre, a lakosság könnyebb elérhetősége érdekében.

II.3. KÖRNYEZETI CÉLOK

II.3.1. Környezeti elemek védelme

II.3.1.1. Föld védelme

A talaj, föld védelme érdekében a termelési és fogyasztási célú mezőgazdasági rendszert össze kell hangolni a környezetvédelemmel.

Az agrár és környezetvédelmi program segítséget nyújt a természeti erőforrások (talaj) védelmében, valamint a fogyasztásra, illetve felhasználásra kerülő termékek minőségbiztosításában. A program célja a termelési és fogyasztási célú, illetve megújuló energiaforrás céljára termesztett biomassa mezőgazdasági rendszerének összehangolása, melynek megvalósítása folyamatos.

Az erdészeti és szántóföldi területek, különböző célú hasznosítása során fontos szempont az egyensúly megteremtése, a biomassa energetikai célú kiaknázása, összehangolva a többi hasznosítási formával és lehetőség szerint ökológiai gazdálkodással.

II.3.1.2. Víz védelme

Napjainkban a víz értéke egyre jobban növekszik. A felszíni és felszín alatti vízkészlet minősége az elmúlt évtizedekben folyamatosan romlott. A felszín alatti vizek védelmét főként a fenntartható vízgazdálkodási és vízbázis védelmi feladatok szolgálják. A felszín alatti vizek védelmével kapcsolatos programpontok a II.2.5. pont alatt ismertetésre kerültek.

III.3.1.3. Levegő védelme

Az Önkormányzat fő célkitűzései közé tartozik a lakosság egészséges környezethez való jogának biztosítása, amelynek egyik fő szempontja a jó levegőminőség, az emberi egészséget és a környezetet veszélyeztető légszennyezettség kialakulásának megelőzése.

A fűtések káros hatásának csökkentése érdekében alternatív energiaforrások alkalmazását kell szorgalmazni. Az ehhez kapcsolódó feladatokat a II.2.7. célhoz kapcsolódó programok esetében került részletezésre.

A közlekedés káros hatásának csökkentése érdekében kitűzött célokat és programokat a II.2.4. fejezet ismerteti.

III.3.2. Tájvédelem, élővilág- védelem

A város és környéke gazdag természetes és természetközeli élőhelyekben. Hazánk természeti értékeinek hosszú távú megóvása szempontjából létfontosságú, hogy értékes védendő területeink a Natura 2000 hálózat részei és ezáltal olyan európai szintű jogi, illetve anyagi eszközökhöz juthatnak, melyek az eddigieknél hatékonyabb megoldást biztosítanak. A Natura 2000 területek kezelésének, fenntartásának rendszere egyre nagyobb fontossággal bír, a jövőben az önkormányzatoknak várhatóan jelentős szerepet kell vállalniuk e tekintetben. A Natura 2000 területeket a továbbiakban is lehet hasznosítani, de kizárólag az ökológiai adottságaiknak megfelelő módon.

Cél a Natura 2000 területek természeti értékeinek megőrzése, fenntartható hasznosítása. Ennek érdekében folyamatos feladat a helyi védettséget élvező természeti értékek, valamint az közigazgatási területre eső országos jelentőségű természet megőrzési területeken (Natura 2000, Csácsi- erdő, Felső Zala-völgy, Alsó Zala- völgy) a folyamatos értékmegőrzés, a zavartalanság biztosítása és a rongálókkal szemben a szabálysértési eljárások megindítása.

III.3.2.1. Zöldterületek fenntartása, védelme és fejlesztése

Zalaegerszeg 800.00 m² zöldfelületéből (mely országos szinten is kiemelkedő) 1.500 m² öntözőrendszerrel ellátott és 11.500 m² intenzíven fenntartott terület. 2.000 m²-en egynyári növény, 10.000 m² területen pedig cserjék és évelők gondozását a Városgazdálkodási Kft. végzi az alábbi környezetkímélő (fenntartható) szempontok figyelembe vételével:

- Aszfalt helyett csapadékatérsztő térkő burkolatú területek kialakítása.
- A cserjefelületeken faapríték alkalmazása.

- Levágott fás részek darálás után energetikai hasznosításra, a lágynövényi részek komposztálásra kerülnek.
- A telepített növények döntő hányada 50 km-es körzeten belülről származik, lehetőség szerint helyi termelőtől.
- A kaszálék az extenzívebben fenntartott területeken marad, az ökológiai gyepgazdálkodás kívánalmainak megfelelően.
- A növényfajok kiválasztásánál fontos szempont az ökológiai igényük, illetve a kártevőkkel szembeni ellenállóságuk.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése ZMJVK 108/2010. sz. határozatával elfogadta Zalaegerszeg Zöldfelületi Stratégiáját, amelyhez kapcsolódóan döntött a 2015. évi Cselekvési Tervről az alábbiak szerint.

cél megnevezése	projekt	rövid leírás	tervezett költség (e Ft)
Városközpont zöldfelületeinek értékmegőrző fenntartása, megújítás	Belváros cserje- és virágfelületeinek revitalizációja értékmegőrző fenntartása	A belváros színes, virágos növényállományának értékmegőrző fenntartása érdekében szükséges a kialakított ágyások időszakos megújítása, bővítése színes, változatos egynyári virágokkal, rózsákkal történő beültetése. A növényzet revitalizációján túl szükséges a zöldfelületek tavaszi tápanyag utánpótlása és az ágyásokat takaró fenyőkéreg pótlása.	2.500
	Virágládák kihelyezése a városközpontban	A belváros virágfelületeinek növelését szolgálja az az elképzelés, amely szerint a favédőrácsokra körbe virágládákat és bennük muskátlikat, illetve egyéb balkonnövényeket telepítünk.	1.500
Városi középületek környezetének rendezése	Göcseji Falumúzeum	Falumúzeum előtti terület (fogadórész, parkoló környezete) rendezése az elkerülő út megépítése után. A fogadó tér környezetében mind funkcionálisan, mind esztétikailag szükséges a burkolatok és a zöldfelületek megújítása. A parkosítási munkákat a tehermentesítő út építése befejezéséhez kell igazítani.	1.000
Zöldfelületek, közparkok használati értékének növelése	Deák tér	A Deák téren bizonyos növényfajok elöregedésének, kiritkulásának, illetve a megnövekedett lombkorona következtében indokolt – különösen a szobor környékén - a cserjefelületek árnyékkedvelő fajokkal történő megújítása.	250

	Európa tér	A Dísz tér az átépítés következtében szervesen kapcsolódik az Európa térhez, amelynek a Dísz tér felőli oldala a sok évvel ezelőtti kivitelezéskor nem került a tervnek megfelelően kialakításra. Célszerű a terv teljes mértékű megvalósítása, illetve néhány fa pótlása is szükséges.	750
Lakóterületi zöldfelületek kialakítása	Kaszaházi fennsíkon és a Gólyadombon közösségi célú zöldfelület kialakítása	Bár a napjainkban kialakuló lakóterületek zöme családi házas övezetekbe esik, tehát jóval nagyobb a zöldfelületi arány, mégis szükséges közösségi célú parkok, kertek kialakítása. Az új kialakítású lakóterületek parkjai esetében fokozottan jelentkező igény, hogy a növényállomány mielőbb „beálljon”, lehetőség szerint néhány év alatt kialakuljanak a növények által alkotott terek. A megjelölt két lakóterületen új közösségi zöldfelület vázának kialakítása javasolt a szükséges tereprendezési munkák elvégzésével és fák telepítésével.	500
Fasorok megújítása	Arany János utca	A város közlekedési életében fontos szerepet betöltő út és mellette futó kerékpárút közötti parksávban található vegyes állományú erősen csonkolt és elöregedett fasor, mely sem esztétikailag, sem funkcionálisan, sem ökológiailag nem tölti be a szerepét. Tervezett új növényállomány: Gingko biloba- páfrányfenyő és Malus „Brandy Wine”- díszalma a szűk zöldsávba: Koelreuteria paniculata „Fastigiata”- oszlopos csörgőfa illetve Spiraea japonica „Shirobana” japán gyöngyvessző.	2.000
Oktatási, nevelési intézmények udvarainak fejlesztése	Zalaegerszeg Kertvárosi Általános Iskola Liszt Ferenc Tagiskolája	A meglévő, elhasználódott, alacsony használati és esztétikai értékű eszközök cseréje időszerű az intézményben.	1.500

Zöldfelületi intézmények növényállományának értéknövelő fejlesztése	Aquacity	Az idei évi szezonban megújult a település egyik kiemelt turisztikai célpontjának számító fürdőlétesítmény fogadótere. Annak érdekében, hogy a jövőben is színes, virágos kép fogadja a látogatókat, szükséges a fürdő bejárata előtt kialakított ágyások megújítása színes, változatos egyényári virágokkal.	1.000
---	----------	---	-------

A 2015. évi Stratégiára vonatkozó célok időarányos (tervezett) kivitelezése megtörtént.

A város 2010-2015-os időszakra vonatkozó Zöldfelületi Stratégiával rendelkezik. Végrehajtása, illetve aktualizálása az éves költségvetés tervezése alapján történik. A 2016-2020 időszak Stratégiája jelenleg kidolgozás alatt van, melynek szempontrendszerének kialakításában bevonásra kerültek az önkormányzati képviselők és a civil szervezetek is (VÁRTÁR, Városvédő Egyesület).

A Stratégia elkészítésében elsődleges szempontok

- Ökológia viszonyoknak megfelelő növényválasztás.
- Búslakpusztán készített komposzt felhasználása a talajjavításra.
- Burkolt felületek nagyságának csökkentése.
- Méhlegelőnek alkalmas növényfajok előtérbe helyezése.
- Őshonos fajok választása az extenzívebb fásítások alkalmával.
- A lehető legnagyobb beárnyékoltságra való törekvés a fafajok választásánál.
- Fák tervezett metszése, kivágása kizárólag fészkelési időn kívül történjen.
- A telepített növények döntő hányada a régióból származzon.
- Idős faegyedek ápolása, minél hosszabb megtartásuk érdekében.

2016-2020 időszak Zöldfelületi Stratégiájának várható fejlesztési irányai

- Közlekedéshez kapcsolódó területek virágosítása, parkosítása (körforgalmak, nagy forgalmú közlekedési csomópontok, buszmegállók, vasútállomás, városkapuk).
- Lakóterületi zöldfelületek kialakítása (településrészekeken egy-egy virágos sziget létrehozása, új városrészek környezetének virágosítása és parkosítása).
- Intézményi zöldfelületekhez kapcsolódó fejlesztések (óvodák, iskolák, művelődési központok környezetének rendezése, extenzív zöld tetők és zöld falak kialakítási lehetőségeinek vizsgálata).
- Turisztikailag érintett területek virágosítása, parkosítása (TV torony, Gébárti szabadidőközpont, volt Csónakázó tó, templomok, városi strand, Zala holtág).

III.3.3. Területek rehabilitációja

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának a KEOP konstrukció keretében lehetősége nyílt a *Búslakpusztai bezárt hulladéklerakó által okozott szennyezés megszüntetésére*. A KEOP 2.4.0/B kétfordulós pályázati konstrukció során első körben beadásra került az előkészítési szakaszra az első fordulás pályázat, még a 2010. évben. Az első fordulás pályázat sikeresen támogatást nyert, így az erre vonatkozó Támogatási Szerződés 2011. március hónapban aláírásra kerülhetett, ennek eredményeként az Önkormányzat Európai Unió támogatásból összesen 36.837.500,- Ft nyert (100%-os támogatási intenzitás). Ebben az előkészítési szakaszban kellett a megvalósításra vonatkozó terveket elkészíteni és a szükséges engedélyeket beszerezni, majd ezek birtokában a második fordulás pályázatot beadni a megvalósítás/kivitelezési szakaszra vonatkozóan.

A második fordulás pályázat 2012.12.21-én beadásra került és támogatói döntésben részesült. A pályázatra vonatkozó Támogatási szerződés 2013.07.15-én mindkét fél által aláírásra került. Ennek

eredményeként az Önkormányzat a kivitelezéshez és a megvalósításhoz szükséges egyéb feladatok (kötelező tájékoztatás, projektmenedzsment, műszaki ellenőr) elvégzéséhez, a költségek tekintetében ismét 100%-os Uniós támogatásban részesült, mely a megvalósítási szakaszra összesen az Önkormányzat számára 758.465.485,- Ft-ot jelentett. A megvalósítási szakaszban a projektmenedzsmenti, műszaki ellenőri, közbeszerzési eljárásokat lefolytattuk, a szerződéskötés megtörtént, a kivitelezői feladatok ellátására vonatkozó közbeszerzési eljárás 2013 decemberében elindult. Ez az eljárás 2014. március elejére befejeződött, így a tényleges kivitelezői munkálatok megkezdődhettek.

2015. évben, az alsó szigeteléssel és csurgalékvíz elvezetéssel nem rendelkező dombépítéses települési szilárd hulladéklerakóban a további szennyezés megakadályozás érdekében, az alábbi kivitelezési munkálatok történtek meg:

- o passzív kezelőfal építése;
- o aktív kapuk aknáinak és kezelt vizet elszivattyúzó rendszer kiépítése szűrőtöltetek telepítése;
- o aktív kapuk előtti vízgyűjtő rendszer (kavicscölöpök) kiépítése;
- o kezelt vizet elvezető rendszer kiépítése;
- o kármentesítési monitoring rendszer kiépítése.

A hat hónapig tartó próbaüzem 2015. május 31.-én befejeződött, probléma nem merült fel. A projekt lezárását követően megállapítható, hogy az elvégzett munkálatok eredményeként megszűnt a környezet továbbszennyezése, megtörtént a szennyezés lokalizációja.

2015. július 1-től ez év végéig az üzemeltetői feladatokat a GEOHIDROTRV Kft. (kivitelező konzorcium egyik tagja) végzi, a hatósági határozatokban előírt és a velük kötött szerződésben foglalt feltételek szerint. 2016-ra vonatkozó üzemeltető kiválasztására közbeszerzési eljárás kerül lefolytatásra.

III.5. TOVÁBBI CÉLOK, PROGRAMELEMEK TELJESÜLÉSE

Az egyes beruházások, fejlesztések tervezése és megvalósítása során a fenntarthatósági érdekeknek érvényesülnie kell. A város több stratégiai dokumentummal rendelkezik, melyek tényleges hatást gyakorolnak a mindennapok fejlesztési tevékenységeire. Ezen dokumentumok kidolgozása során fontos szempont, hogy célkitűzései kölcsönösen támogassák egymást. Ennek megfelelően már a tervezés fázisában gondot fordítottunk, hogy a környezeti (fenntarthatósági) szempontok megjelenjenek és a stratégiákba beépüljenek.

A Szociális, Lakás és Egészségügyi Bizottság 90/2015. sz. határozatával – 9 igen, egyhangú szavazattal – az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja.

A Műszaki Bizottság 107/2015. sz. határozatával Zalaegerszeg város környezetvédelmi programjának végrehajtásáról, valamint a 2016. évi cselekvési terv meghatározásáról szóló tájékoztatót egyhangúlag- 11 igen szavazattal- elfogadásra javasolta a közgyűlésnek.

A Gazdasági Bizottság 115/2015. számú határozatával az előterjesztést 12 igen, egyhangú szavazattal közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy Zalaegerszeg város környezetvédelmi programjának 2016. évi Cselekvési tervét és a város környezetvédelmi programjának végrehajtásáról szóló tájékoztatót szíveskedjen elfogadni.

Zalaegerszeg, 2015. szeptember 10.

Balaicz Zoltán
 polgármester

